

Kuba Dobosiewicz (15 l.) na liście 100 najlepszych uczniów świata

- str. 2

TYGODNIK NIE TYLKO DLA DZIECI

www.angorka.com.pl

ISSN 1425 3755

ANGORKA

WARTO
WIEDZIEĆ
WIĘCEJ

WARSZAWA-CHICAGO

Nr 45 (1522)

Rok XXIX

5 listopada 2023 r.

Kazik na raftingu w Turcji – czytaj str. 5

H.J.

Fot. Lukasz Cynalewski/Agencja Gazeta

Jego pomysł wesprze ponowne wykorzystywanie odzieży

Wielki sukces Kuby Dobosiewicza

15-letni Kuba Dobosiewicz znalazł się na liście Rise Global Winners wśród 100 najlepszych uczniów świata. Na specjalnej platformie dla młodzieży w wieku od 15 do 17 lat ma udostępniane nowoczesne narzędzia, żeby móc zaprezentować swój pomysł na rozwijanie wta-

snego talentu przy jednoczesnym wspieraniu społeczeństwa. Uczeń II klasy Liceum Ogólnokształcącego z Poznania interesuje się kryzysem klimatycznym i migracyjnym. Do konkursu zgłosił pomysł na aplikację, dzięki której będzie można znaleźć krawców przerabiających stare ubrania na nowe, co pozwoliłoby ograniczyć powszechną konsumpcję i kupowanie nadmiernej ilości nowej odzieży. O jego projekcie wspominał nawet amerykański magazyn „Vogue”. Laureaci RGW mogą ubiegać się o pieniądze na sfinansowanie ich projektów. Po ukończeniu szkoły średniej dostaną też sprzęt elektroniczny wraz ze stypendium. Nagroda daje zwycięzcom ogromne możliwości osobistego rozwoju.

M.K. opr. na podst. www.rmfmmaxx.pl
Fot. Łukasz Cynalewski/Agencja Gazeta

List Kolumba sprzedany

Pierwsze wrażenia na temat Ameryki napisane przez Krzysztofa Kolumba zostały sprzedane w Nowym Jorku za 4 miliony dolarów. List pochodzi z 15 lutego 1493 roku, a odkrywca informuje w nim o dotarciu na archipelag wysp w Azji (tak naprawdę był na wyspach karaibskich). W swojej wiadomości opisał faunę, florę oraz miejscową ludność. Oszczędził jednak władcom Hiszpanii informacji o utracie podczas podróży jednego statku. Oryginał listu nie został wysłany od razu, ale dopiero po powrocie podróżnika do Europy miesiąc później. Wieść o odkryciu Kolum-

ba rozeszła się bardzo szybko i została wielokrotnie przedrukowana.

A.P. opr. na podst. www.rmfm24.pl

Z czworonogiem na uczelnię

Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu zezwolił na wprowadzanie psów i kotów na teren uczelni.

Mogą to zrobić pracownicy i studenci, którzy nie chcą bądź nie mogą pozostawić swoich pupili bez opieki. Zakaz wprowadzania zwierząt nadal jednak obowiązuje w pomieszczeniach laboratorium. Czworonogi muszą być zaszczepione, nie mogą stanowić zagrożenia dla innych stworzeń i ludzi oraz muszą być trzymane na smyczy. Oczywiście za wszelkie szkody i zabrudzenia spowodowane przez pupili odpowiedzialni są opiekunowie (tak jak i w innych miejscach publicznych).

Badania naukowe dowodzą, że przebywanie wśród zwierząt redukuje stres i poprawia zadowolenie z wykonywanej pracy.

H.J. opr. na podst. www.naukawpolsce.pl

Dziecięce miasteczko

Minicity to miasteczko edukacyjne przygotowane specjalnie dla dzieci i nastolatków. Podczas wizyty odwiedzający wcielają się w różne zawody i uczą się poprzez zdobywanie nowych doświadczeń. Do wyboru jest wiele dziedzin – przedsiębiorczość, sport, sztuka, medycyna, ekonomia oraz media. Zarobione podczas pracy „miniasy” można wydać w Sklepiku Marzeń, kupując upragnione zabawki. Zajęcia przeznaczone są dla dzieci i młodzieży od 6. do 15. roku życia, a wizyty w warszawskim Centrum Koneser można umawiać w ramach szkolnej bądź rodzinnej wycieczki. Projekt ma na celu edukację i pomoc młodym

w wyborze ich pasji i przyszłych ścieżek zawodowych.

A.P. na podst. inform. prasowych

Polka poprowadzi bankiet noblowski

Kamila Marzyńska (29 l.) jest pierwszą Polką, która poprowadzi bankiet noblowski. Przez trzy lata będzie prezentować

mówców podczas ceremonii, na którą zapraszanych jest około 1000 gości. Są to nagrodzeni, szwedzka rodzina królewska i członkowie rządu. Swoje zadanie Marzyńska musi wykonać w języku angielskim, szwedzkim i w rodzimych językach laureatów. Urodzona w Łodzi kobieta do Szwecji wyjechała w wieku 16 lat, nie znając tamtejszej mowy. Ukończyła studia o stosunkach międzynarodowych, naukach politycznych i literaturze angielskiej. Obecnie studiuje prawo. Pierwszy raz współpracowała z Fundacją Nobla w 2015 roku, pomagając organizować przyjęcie po oficjalnym bankiecie.

A.P. opr. na podst. www.dobrewiadomosci.net.pl

Zbiory nasion kwiatów

W Białymstoku zachęca się do zbierania nasion z miejskich łąk kwiatnych i sadzenia ich we własnych ogrodach. Z ponad 10 ha zielonych połaci na terenie miasta można skolekcjonować m.in. maczki, różnokolorowe cynie i kosmosy. Aby zachować bezpieczeństwo, władze wyznaczyły do zbiorów konkretne lokalizacje, które podały na stronie „Zielony Białystok”. Chodzi głównie o to, aby mieszkańcy nie wchodzili na łączki między ruchliwymi jezdniami.

H.J. opr. na podst. www.rmfm24.pl

Odkryto głowę azteckiego węża

Głowę węża z czasów Imperium Azteków odkryto po trzęsieniu ziemi pod jed-

nym z meksykańskich uniwersytetów. Naukowcy mają ją w swoich rękach od 2022 roku, ale dopiero teraz opublikowali informację na jej temat. Zabytek jest ogromny – ma 1,8 m długości, 0,85 m szerokości i 1 m wysokości. Waży ok. 1,3 tony. Najważniejsze jest jednak to, że na łuskach zachowały się kolory: czerwony, niebieski, czarny i biały. Głowę wydobyto z gruntu za pomocą dźwigu i natychmiast zbudowano wokół niej komorę wilgotnościową. Pozwoli to osuszyć rzeźbę, zachowując (co ważne) jednocześnie jej barwy.

M.K. opr. na podst. www.geekweek.interia.pl

OCZAMI NASTOLATKA

JAK WALCZYĆ Z AGRESJĄ

Drodzy młodzi Czytelnicy. Coraz częściej docierają do nas wieści, że zmagacie się z hejtem w internecie, a także z mową nienawiści w codziennym życiu. Napiszcie nam, jak walczyć z agresją. Czekamy na Wasze felietony, szczególnie o tej właśnie tematyce.

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111

Małe promyczki

(...) Już pod koniec października można zauważyć na cmentarzach osoby, które porządkują nagrobki i przygotowują je na dzień Wszystkich Świętych. Pierwszego dnia listopada wszyscy ludzie szturmem zalewają cmentarze – to jedyny dzień w ciągu całego roku, gdy jest tam takie zbirowisko. Na każdym kroku widać długie czarne płaszcze, daleką rodzinę, którą

widzimy tylko w ten dzień, oraz morze świecących się zniczy.

Znicze rozpowszechnione we wschodniej kulturze są nieekologiczne. To, ile ich postawimy na nagrobku, nie świadczy o tym, jak bardzo kochamy tę osobę ani nie przywróci jej życia. Aby uczcić przeszłość, musimy myśleć o przyszłości oraz działać w teraźniejszości. Wystarczy postawić jeden symboliczny znicz, bo każdy taki krok pomaga w ratowaniu ziemi.

Katarzyna Bęgoska, 17 lat

Felietony (od 1000 do 1200 znaków) prosimy nadsyłać wyłącznie na adres: ela.walecka@angora.com.pl. Za teksty opublikowane na łamach „Angorki” wypłacamy autorom honorarium. Drukujemy tylko prace osób, które nie skończyły 18. roku życia. Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów.

Sprzedana za rekordową kwotę Niezwyczajna moneta

Monetę datowaną na około 50 r. p.n.e., przedstawiającą nieznanego wcześniej władcę, znalazł na polu w Hampshire Brytyjczyk Lewis Fudge. Jak twierdzą specjaliści, jest to jedno z najwybitniejszych odkryć ostatnich dziesięcioleci w numizmatyce celtyckiej. Moneta wykonana jest ze złota i jest mniejsza od ludzkiego paznokcia. Znajduje się na niej imię tajemniczego władcy z epoki żelaza z Esunertosa, który miał rządzić okolicą z pobliskiego fortu Danebury Hill.

Znalezisko zostało sprzedane na aukcji za zawrotną kwotę – 20 400 funtów, czyli ponad 100 tys. złotych. To nowy rekord świata w wartości jednej monety.

G.K. opr. na podst. www.geekweek.interia.pl
Fot. www.detectingfinds.co.uk

Dla influencerów

Zakaz wjazdu do malowniczej wioski

Niewielkie malownicze amerykańskie miasteczko Pomfret w Vermont od 23 września do 15 października zostało zamknięte dla turystów przyjeżdżających masowo robić zdjęcia zachwycających jesiennych krajobrazów. **Sleepy Hollow Farm**, na której terenie stoi chatka z końca XVII wieku, okrzyknięta jednym z najczęściej fotografowanych miejsc w kraju, była również nieczynna. Aby depreczający ich ziemię i przeszkadzający w dzień i w nocy influencerzy nie mogli wjechać do Pomfret, mieszkańcy zorganizowali zbiórkę w internecie i opłacili postawienie specjalnych znaków oraz zatrudnienie pilnujących granicy funkcjonariuszy. To zapewniło ludziom spokój w czasie, gdy jesienne liście miały najpiękniejsze barwy.

G.K. opr. na podst. www.f5.pl
Fot. Pomfret Sleepy Hollow Farm

Bielszy śnieg

Do końca obecnego stulecia padający śnieg będzie coraz czystszy i bielszy – orzekli naukowcy Narodowego Laboratorium Pacific Northwest Departamentu Energii Stanów Zjednoczonych. Przyczyną tego zjawiska jest zmniejszanie się emisji sadzy do atmosfery z powodu ograniczania wykorzystywania paliw kopalnych. Jest więc nadzieja na zdrowsze powietrze i na złagodzenie skutków ocieplenia, bo jaśniejsza pokrywa lepiej odbija promienie słoneczne, dzięki czemu śnieg wolniej topnieje.

Lodowe gwiazdki, opadając na ziemię, nie tylko dostarczają wodę. Pełnią tak-

że funkcję filtra. Napotkane po drodze zanieczyszczenia przyczepiają się do ich powierzchni i wraz z nimi lądują na ziemi.
Oz opr. na podst. www.zielona.interia.pl

Świetlne zoo

„Dzika Afryka” to nowa atrakcja we wrocławskim zoo. Od 27 października do 3 marca zwiedzający mogą obejrzeć najstojniejsze gatunki zwierząt, ale w formie kolorowo podświetlonych figur. Wystawa czynna jest codziennie po zmroku, aż do zamknięcia ogrodu. Złotówka z każdego zakupionego biletu zostanie przeznaczona na ratującą pingwiny przyładowkę w RPA organizację SANCCOB. Gatunek ten jest jednym z najszybciej ginących wśród ptaków.

A.P. opr. na podst. www.rmf24.pl

Nowa wystawa

„Jak to z drewnem było” to nowa wystawa w szczecińskim Muzeum Narodowym. Przygotowano tam ponad 300 eksponatów. Są nimi stare narzędzia, którymi posługiwali się dawniej np. stolarze, drwale, tworzący koła kołodziejów i produkujący beczki bednarze. Przez setki lat zawody te były bardzo ważne w funkcjonowaniu społeczności wsi i miast. Dlatego też często można spotkać polskie nazwiska nawiązujące do nazw wymienionych wyżej profesji. Zwiedzający wystawę dowiedzą się, z jakich drzew wytwarzano konkretne przedmioty, ale też poznają wiele

nazw urzędów do obróbki drewna (np. szaba, kobylica, hebel, wator czy ciosta).

H.J. opr. na podst. www.rmf24.pl

Piekalnie ostre papryki

Pepper X – najostrzejsza papryka świata – została wpisana do „Księgi rekordów Guinnessa”. Wyhodowano ją zaledwie 10 lat temu. Podczas jej przyrządzania trzeba wkładać gogle i rękawice ochronne. Stworzył ją Ed Currie – kucharz, który specjalizuje się w uprawie różnych odmian tego warzywa. Na drugim miejscu pod względem ostrości znajduje się Dragon's Breath, a na trzecim Carolina Reaper. Za ostrość odpowiada substancja zwana kapsaicyną.

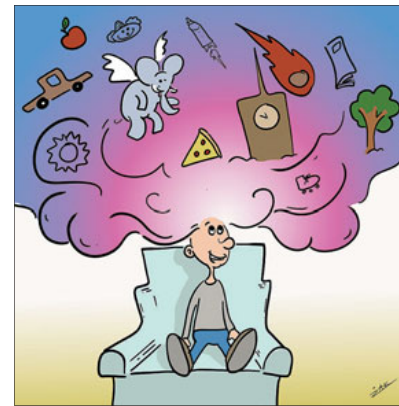
M.K. opr. na podst. www.national-geographic.pl

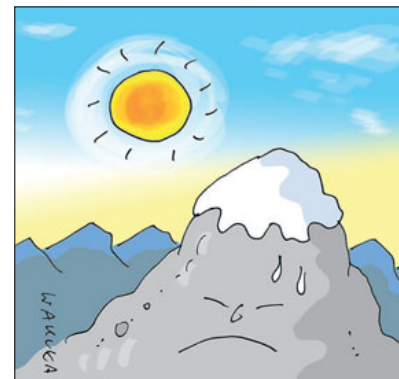
240 km/godz. to rekord prędkości pobity przez polską lokomotywę elektryczną Griffin na naszych torach. Poprzedni w tej kategorii, z 2015 r., wynosił 226 km/godz.

Tylko 8 proc. ludzi ma niebieskie oczy. Najwięcej z nich pochodzi z krajów nadtęczykowych.

Każdego dnia przez nasz umysł przebiega około 60 tysięcy myśli.

Z powodu ocieplenia w ciągu ostatnich dwóch lat szwajcarskie lodowce straciły 10 proc. objętości.

zaprasza **TEATR KOMEDII IMPRO** zaprasza

Wymysłanka
BAJKA IMPROWIZOWANA

Najmłodszy decydują o tym, co zdarzy się na scenie.
Mogą się też pojawić na niej w roli aktorów.

Teatr Komedi Improwizacji w Łodzi. Scena OFF Piotrkowska.
Niedziela, godz. 16. Więcej na: teatrkomediimprowizacji.pl

Off the Table

Kampania Off the Table (Ze stołu) ma na celu **zwiększenie świadomości osób lubiących ryby na temat tego, jak szkodliwe dla środowiska są hodowle łososi**. Kampanię uruchomiła w 2022 roku brytyjska organizacja WildFish. Okazuje się, że popularny łosoś gości prawie we wszystkich restauracjach w Europie. Niegdyś pełna dobrych tłuszczów i witamin ryba, dziś – z powodu sztucznego jej hodowania, podawanych antybiotyków – nie jest zdrowa. Jest także często karmiona innymi rybami, które mogłyby znaleźć się na stole w domach czy restauracjach. Do protestu ekologów przyłączają

się restauratorzy, którzy hodowlanej rybie mówią nie i wyrzucają ją z menu.

A.P. opr. na podst. www.sukces.rp.pl

Oporny na wstrząsy sejsmiczne

Dom wydrukowany techniką 3D

Ukończono pierwszy w Gwatemali dom stworzony za pomocą drukarki 3D. **Budowa konstrukcji zajęła 26 godzin pracy maszyny (w czasie 7 dni)**. Choć dom wyglądem przypomina wakacyjną chatkę, to jest odporny na trzęsienia ziemi. Aby nawiązać do tradycyjnego budownictwa Gwatemali, jego dach zaprojektowano ze strzechy palmowej i drewnianych listew. Zapewniają one także naturalną wentylację. Na razie dom będzie służył do celów naukowych.

A.P. opr. na podst. www.geekweek.interia.pl
Fot. www.construction21.org

Rozpuści je kwas szczawiowy

Akumulatory do recyklingu!

Naukowcy podczas wnikliwych eksperymentów opracowali technologię pozwalającą na znaczący recykling akumulatorów samochodowych. Do tej pory udawało się to w bardzo niewielkim stopniu. Tymczasem na Uniwersytecie Technicznym Chalmersa (Szwecja) odzyskało 100 proc. aluminium i aż 98 proc. litu. Podczas badań sproszkowaną zawartość akumulatorów rozpuszczono w kwasie szczawiowym. W czasie reakcji ważne były temperatura, stężenie i czas. Na koniec oddzielono aluminium i lit.

M.K. opr. na podst. www.focus.pl

Niezwykłe, nieznanne, niestychane

Największy cmentarz w kraju

Cmentarz Centralny w Szczecinie to **największa nekropolia w Polsce i trzecia co do wielkości w Europie**. Jego powierzchnia wynosi ponad 172 ha, a suma wewnętrznych dróg przekracza 70 km. Ze względu na niezwy-

kle bogatą szatę roślinną, składającą się z okazów 415 gatunków roślin pochodzących ze wszystkich stron świata, można śmiało się pokusić o nazwanie tego miejsca pamięci parkiem lub ogrodem. Zaprojektował je Wilhelm Meyer-Schwartau, pełniący wówczas funkcję architekta miasta. Brama główna ma długość aż 77 metrów. Oficjalne otwarcie nastąpiło 6 grudnia 1901 roku. Od tego czasu pochowano tu ponad 300 tysięcy zmarłych.

Na terenie cmentarza wyznaczono trakt historyczny wiodący pomiędzy 21 stacjami z najciekawszymi obiektami (kaplica, pomniki, grobowce, lapidarium). Przejście tej trasy zajmuje od 1,5 godziny do 2 godzin. Powstała także ścieżka botaniczna z opisem najpiękniejszych okazów flory.

Oz opr. na podst. www.interia.pl

Wegańska Dania

Rząd Danii opublikował oficjalny plan promowania wegańskiej żywności. To pierwsze i jedyne takie na świecie rozwiązanie zaproponowane przez władze kraju. Duńczycy zwiększą produkcję żywności roślinnej i ograniczą emisję gazów cieplarnianych. W planach jest także masowa sprzedaż wegańskich produktów poza granicami kraju, a więc i polepszenie gospodarki. Według naukowców z Uniwersytetu w Kopenhadze zmiany nawyków odżywiania wpłyną korzystnie na zdrowie mieszkańców. To z kolei spowoduje mniejsze koszty opieki lekarskiej. Od 2025 roku Dania będzie przewodzić

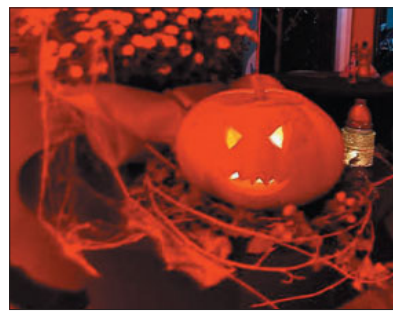
Radzie Europejskiej, wtedy też dostanie szansę na upowszechnienie swojego pomysłu w innych krajach UE.

H.J. opr. na podst. www.zielona.interia.pl

Wielkie i małe rzeczy

Jack-o'-lantern – dyniowa latarnia

Jack-o'-lantern, czyli podświetlona od środka wydrążona dynia – z otworami na oczy, nos i usta – jest symbolem obchodzonego w wielu krajach 31 października **Halloween**. Najbardziej słyną z niego Stany Zjednoczone. Okazuje się jednak, że **korzenie tego święta tkwią w Europie, a dokładniej w Irlandii**. Sięgają one

dziejów pogańskich, kiedy to dynia – roślina wywodząca się z Ameryki – nie była tu znana. Wydrążano wtedy bulwy buraków, rzepy lub brukwi. Wykonane z nich **rzeźby symbolizowały pokutne duszyczki**. Zadaniem tak przygotowanych warzyw było odstraszenie nieczystych mocy.

Z kolei wycinanie wzorów w dyni przez amerykańskich farmerów związane było ze świętowaniem zakończenia zbiorów. Kiedy podczas Wielkiego Głodu (połowa XIX w.) do USA wyemigrowało za chlebem około miliona Irlandczyków, nastąpiło połączenie obu zwyczajów, bo emigranci z Zielonej Wyspy uznali, że pomarańczowa bulwa o twardej skórce i niemal pustym wnętrzu znacznie lepiej nadaje się do drążenia niż jakiegokolwiek inne warzywo.

Oz opr. na podst. www.werandacountry.pl
Fot. A.P.

Zdrowo i kolorowo

Trybula

Trybula należy do rodziny selerowatych, a jej liście są podobne do naci marchewki. Jej smak i zapach przypominają mirrę, którą matemu Jezusowi przynieśli mędrcy. Właśnie dlatego roślina ta symbolizuje nowe życie i jest ściśle związana z Wielkanocą w niektórych częściach Europy, gdzie tradycją stało się podawanie zupy z trybuli w Wielki Czwartek. Pochodzący z I w. uczyony Pliniusz i XVII-wieczny zielarz Nicholas Culpeper wierzyli, że trybula „potrafi ogrzać i zdziałać wiele dobrego dla zimnego i starego żołądka”. W średniowieczu trybulę wykorzystywano jako lek na różne dolegliwości. **Co ciekawe, zjedzenie całej rośliny ponoć pomaga pozbyć się czkawki**. W medycynie ludowej wykorzystywano ją do przemywania zmęczonych oczu. Z trybuli robiono również napary, które pomagają obniżyć ciśnienie krwi. Jest bogatym źródłem bioflawonoidów, które oddziałują pozytywnie na organizm, w tym wspomagają wchłanianie witaminy C. Jak większość ziół, dobrze działa na trawienie. Można ją parzyć jak herbatę.

Trybula pochodzi z Kaukazu i Azji. Prawdopodobnie Rzymianie przynieśli ją do Europy. Głównymi obszarami uprawy są teraz Stany Zjednoczone, Francja i Belgia, ale w samych Niemczech jest ona hodowana na powierzchni około 50 hektarów.

Jest jednym z tych ziół, które można z powodzeniem uprawiać w pojemnikach. Im starsza roślina, tym ma ciemniejsze liście – w późniejszym etapie są one fioletowe lub nawet brązowe. Wtedy też tracą swój smak, należy zatem używać wyłącznie młodych zielonych liści.

Charakterystyczny aromat, który odnaleźć możemy w sosach rybnych, prawie zawsze okaże się trybulą, najbardziej znaną przyprawą kuchni francuskiej. Dobrze komponuje się ona ze smakiem łagodnych serów, jest smacznym dodatkiem do masła, jaj i potraw ziemniaczanych. Smak trybuli jest bardzo ulotny, zwłaszcza gdy ją suszymy lub gdy jest narażona na zbyt wysoką temperaturę. Z tego właśnie względu powinno się ją dodawać pod koniec gotowania, a najlepiej posypać gotową potrawę świeżą rośliną.

Sto gramów suszu kosztuje około 11 złotych.

G.K.

Przygody Kazika

Ekstremalna wyprawa

Kazika przeszedł dreszczyk emocji. Jechał bowiem na rafting – **splyw pontonem po rzecę Köprüçay**. Trochę się obawiał, gdyż obejrzał filmiki, w których nurt rzeki wyrwcał łodzie, a ludzie wpadali do lodowatej wody. Na miejscu zbiórki otrzymał kask, kamizelkę ratunkową i wiośło. Wraz ze swoimi towarzyszami wsiadł do pontonu.

Najbardziej niebezpieczny był początek spływu. Już po kilkunastu metrach Kazik zobaczył spadek z pionącą się na kamieniach wodą. Teraz już nie mogą się wycofać – pomyślał i chwycił się linki na burcie. Pchany przez nurt rzeki ponton przechylił się w przód, podskoczył kilka razy, a turkusowa woda ochlapała wszystkich podróżników. Podczas dwóch godzin spływu mijali jeszcze kilka takich malutkich wodospadów i świetnie się bawili. Dwa razy brali udział w bitwie, w której, używając wiośel, ochlapali inne pontony wodą. Kiedy wszyscy byli zupełnie przemoczeni, postanowili, za zgodą przewodnika, wskoczyć do rzeki. Kazikowi najbardziej podobał się sposób wciągania go z powrotem na pokład. Musiał odwrócić się tyłem do burty, chwycić się kamizelki, tak aby z niej nie

Teatr w Aspendos

wypaść, i czekać, aż przewodnik podniesie go niczym winda do góry.

Wracając z raftingu królik, który lubi podziwiać starożytne zabytki, pojechał zobaczyć pozostałości po **mieście Aspendos**. Najpierw zatrzymał się przy wysokim **akwedukcie** – konstrukcji, która pomagała dostarczać wodę do osad. Te specjalne mosty budowano między wzniesieniami, tak aby woda mogła swobodnie pokonywać różnice wysokości terenu i płynąć pod jednym ciśnieniem.

Kazik objechał wzniesienie i wszedł do **najlepiej zachowanego otwartego starożytnego teatru**. Ukończono go w 160 roku naszej ery. Był wielki, a jego scena odnowiona w taki sposób, że wciąż można na niej organizować koncerty i spektakle. Królik dowiedział się, że widownia przeznaczona jest nawet dla 15 tysięcy osób. W czasach greckich, przed naszą erą, osada była bardzo bogata, a jej mieszkańcy trudnili się handlem oliwą, solą oraz wełną. Później przejęli ją Rzymianie. Jednak tym, z czego najbardziej zasłynęło Aspendos, były **konie, które uznawano za jedne z najlepszych**.

Tekst i fot.: H.J.

Przygotowania do spływu

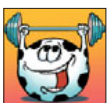
Powiedz mamie, powiedz tacie

Rozmowy o tragicznych wydarzeniach

Dzieci są często świadkami tragicznych zdarzeń pokazywanych w telewizji; bywa też, że same biorą w nich udział. Bardzo to przeżywają i ważne jest, by dorośli nie pozostawiali ich samych z takim problemem. **Najpierw należy zorientować**

się, co dziecko niepokoi. Specjaliści zalecają tylko rozmawianie o problemach, o których ono słyszało. Dzieci mogą się bać, a nawet czuć przerażenie, kiedy dzieje się coś złego. Wtedy najważniejsza jest obecność bliskich osób, które sprawią, że maluch poczuje się bezpiecznie i pewnie. Trzeba po prostu rozmawiać. Mówić o tym, że zdarzają się dramatyczne sytuacje, ale dzieje się to rzadko, i że zazwyczaj dni przebiegają spokojnie. Dorośli nie powinni także wstydzić się, jeśli nie potrafią odpowiedzieć na trudne pytania najmłodszych. Poczucie trzeba też obserwować: czy nie ma nudności, kłopotów ze snem lub innych dolegliwości w związku z zasłyszonymi złymi wiadomościami.

M.K. opr. na podst. www.tvn24.pl

Sport

• Choć drużyna **Jeremy'ego Sochana** (20 l.) San Antonio Spurs przegrała z Dallas Mavericks (119:126), o polskim rodzyńku w NBA jest naprawdę głośno. Po jednej z akcji młodego sportowca internet zapłonął, a twórcy w mediach społecznościowych Spurs nadali mu przydomek

„Sochan niszczyciel”, nawiązując do słynnej roli Arnolda Schwarzeneggera.

• **Mateusz Masternak** (36 l.) zmierzy się 10 grudnia w angielskim Bournemouth z Chrisem Billamenem-Smithem. Stawką pojedynku będzie pas mistrza świata federacji WBO wagi junior ciężkiej. Dla Polaka będzie to pierwsza szansa na zdobycie tytułu czempiona globu. 36-letni pięściarz na zawodowym ringu stoczył 52 pojedynki. G.K.

Robot pomocnikiem dyrektora szkoły

Robot ze sztuczną inteligencją będzie pomagał dyrektorowi szkoły w **Wielkiej Brytanii**. Stanie się tak w jednej z najlepszych prywatnych szkół Cottesmore School w West Sussex. Pani Abigail Bailey, bo tak nazywa się nowa „pracownica”, będzie pomagała w rozwiązywaniu niektórych spraw uczniów i nauczycieli. **Dyrektor placówki Tom Rogerson wciąż zachęca podopiecznych do kontaktu i rozmów z wychowawcami, jednak uważa, że korzystanie z wynalazków techniki może wyjść naprzeciw potrzebom uczniów.** Każde dziecko otrzymało także do dyspozycji osobiste chatboty, które mają im pomóc

w odnalezieniu indywidualnego, skutecznego i miłego sposobu nauki.

A.P. opr. na podst. www.geekweek.interia.pl

Zmiana przepisów dla nastolatków

Od 20 października obowiązuje nowe prawo dotyczące osób niepełnoletnich, które jeżdżą na rowerze, hulajnodze lub UTO. Dotyczy to poruszania się po drogach

publicznych, w strefach zamieszkania i strefach ruchu. Nastolatki nie mogą tego robić bez odpowiednich uprawnień. **Osoby od 10. do 18. roku życia muszą mieć przynajmniej kartę rowerową lub prawo jazdy kategorii A1, AM, B1 lub T.** Za brak takich dokumentów straż miejska może ukarać młodą osobę mandatem w wysokości od 50 do 200 złotych. Jeśli sprawca nie przyjmie mandatu, sprawa zostanie skierowana do sądu, który może zasądzić karę do 1500 złotych. Mandaty grożą też za naruszenie zakazu jazdy po chodnikach i przez przejście dla pieszych. Dzieci w wieku do 10 lat mogą się w ten sposób poruszać tylko w towarzystwie pełnoletniego opiekuna.

M.K. opr. na podst. www.zielona.interia.pl

Jak skutecznie się uczyć

W efektywnej nauce pomagają stosowanie kilku zasad. **Najważniejsza jest systematyczność.** Znacznie więcej dają krótkie codzienne sesje, szczególnie podczas poznawania języka obcego, niż długie, ale rzadsze, na przykład raz w tygodniu. Pomocne są własnoręcznie sporządzane mapy myśli, przy wykorzystaniu różnych kolorów, symboli i znaków, bo ludzki mózg łatwiej je zapamiętuje. Istotne jest też, czy jest się wrokońcem, słuchowcem, czy człowiekiem, któremu wiedza najlepiej wchodzi do głowy, gdy się rusza. Warto wesprzeć się też abstrakcyjnymi skojarzeniami. Można również skorzystać z opracowanych przez specjalistów ćwiczeń rozwijających inte-

lekt, poprawiających koncentrację i skuteczność uczenia się.

Oz opr. na podst. www.braingym.pl

Agnieszka Zaśko „Emi boi się spać”

Dla dzieci w wieku od 6 do 12 lat. Bohaterką jest mała Emi, która boi się ciemności i złych snów. Nie ma zaufania do nocy przynoszącej strachy i koszmary. Dlatego robi wszystko, żeby nie zasnąć – nawet zajada ostre papryczki, bo nie chce oglądać muszek wielkich jak balony, smoków ani pożarów. Jednak pewnego dnia wszystko się zmienia. Zjawiają się u niej w pokoju drobnutkie Snyganki o bładych buziach, ubrane w granatowe sukienki lśniące w mroku. Zapraszają ją do działu snów dla dzieci w Krainie Snów.

A tam jest Mysz, Boabaki, Królowa, Granatowy Duch i Wybudzacz. Atrakcją jest podróż w filizance z poduszkami i wiadomościami o istnieniu Pisarza Krainy Snów. Czy Snyganki zdołają pomóc Emi?

Magiczna opowieść mocno poruszy młodego czytelnika, szczególnie tego, który obawia się nocnych majaków. Nie ma nużących dłużyń, są za to perliste dialogi. Oryginalny pomysł i specyficzna oprawa graficzna. Bo mamy tu piękne i wyjątkowo nastrojowe rysunki w stonowanej kolorystyce, podkreślające atmosferę, którą niesie treść. Lektura w sam raz dla pociech, które trudno jest ułożyć do snu o właściwej porze.

40 stron. Cena 34,90 zł. Wydawnictwo MARTEL Sp. z o.o.; www.wydawnictwomartel.pl. M.K.

Psi przyjaciel

O wspianym przyjacielu może mówić 44-letni litewski **rowerzysta**, który niedawno uległ groźnemu wypadkowi w Beskidach. Gdy do poszkodowanego dotarli nasi **GOPR-owcy**, ujrzeli wtulonego w niego psa... I to tak bardzo wtulonego, że w żaden sposób nie pozwolił się z panem rozłączyć. Ratownikom nie pozostało nic innego, jak przetransportować ich na jednych noszach do karetki.

Mężczyzna ze złamaną nogą trafił do szpitala, a jego wiernym druhem zaopiekował się w tym czasie organizator wyjazdu.

Oz opr. na podst. www.interia.pl

Drzewo gigant

Aż 46 metrów wysokości i 5,3 metra średnicy ma 1000-letni cedr kanadyjski, na który natknął się w Kolumbii Brytyjskiej (prowincja Kanady) badacz lasów, 39-letni T.J. Watt. – *Znalazłem tysiące drzew i zrobiłem setki tysięcy zdjęć w lasach. Ale nigdy nie widziałem tak imponującego drzewa jak to* – mówi mężczyzna. Wieloletniego roślinnego giganta nazwał Ścianą, bo przypominał mu on mur z drewna. W celu ochrony drzewa nie podano nawet jego dokładnej lokalizacji.

G.K. na podst. [inform. prasowych](http://inform.prasowych.com)
Fot. www.borneobulletin.com.bn

Na czterech łapach

Szczepienie obowiązkowe

Nie wszyscy właściciele psów są zwolennikami szczepień zapobiegających groźnym i zakaźnym chorobom. Nie każde z nich jest też obowiązkowe. Ale przeciwko wściekliznie – tak. I to co roku, choć teoretycznie jeden zastrzyk może chronić dłużej. Polskie przepisy mówią jednak jasno – należy je powtarzać co 12 mie-

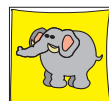

się. Wydane podczas wizyty u weterynarza zaświadczenie należy w razie potrzeby okazać zainteresowanym osobom (np. oddając pupila do hotelu, chcąc wziąć udział w wystawie, a także gdy ugryzie człowieka lub wda się w konflikt z innym czworonogiem).

Istnieją różne powody niechęci do szczepień – koszty (nie są one tanie), możliwość wystąpienia nieprawidłowej reakcji organizmu na taki zastrzyk, a nawet moda na sprzeciwianie się tego typu profilaktyce. Z badań wynika jednak jednoznacznie, że ten sposób zapobiegania zakażeniom ratuje znacznie więcej zwierząt niż leki podawane wówczas, gdy już do niego doszło.

Pies noszący w sobie patogeny stanowi ogromne zagrożenie nie tylko dla innych zwierząt, ale także – jak w przypadku wścieklizny – dla ludzi.

Oz

Tajemnice natury

● **Wiktorja królewska** to ogromne talerze wodne, jak nazywają liście tych nenufarów Indianie z dorzecza Amazonki. Na liściu o średnicy do dwóch metrów roślina ta może utrzymać dużego ptaka. Ogonki jej „talerzy” mogą osiągać 7, a nawet 8 m długości.

● **Tetrameles nudiflora** to drzewa, które korzeniami rozsadzają zabytkowe budowle w słynnym kompleksie archeologicznym Angkor Wat w Kambodży. Mają 25–45 m wysokości. Rosną także w Indiach, Tajlandii i Wietnamie, a nawet w Australii.

Tekst i fot.: A.P.

Drzewo w Angkor Wat

Dla poprawy bezpieczeństwa ludzi i zwierząt

Obroże tatrzańskich niedźwiedzi

Cztery specjalistyczne obroże, w tym dwie z kamerami, zostaną założone tatrzańskim niedźwiedziom, które najczęściej podchodzą do ludzkich siedlisk.

Urządzenia pozwolą na śledzenie tras, poznanie zwyczajów i zachowań największych naszych drapieżników, a to z kolei pomoże lepiej zrozumieć i chronić te zwierzęta.

Inicjatywa jest częścią międzynarodowego projektu LECA. Jego celem jest wspieranie koegzystencji ludzi oraz dużych drapieżników na obszarze całych Karpat.

Niedźwiedzie potrzebują do życia dużych przestrzeni. Jest im coraz trudniej przemieszczać się, tak żeby nie napotkać człowieka. Zdarzają się też ich „wizyty” w obejściach, bo wabią je odpadki w śmietnikach, ule i uprawy.

Oz opr. na podst. www.rmf24.pl

Ochrona ptaków przed wiatrakami

Specjaliści z holenderskiej farmy wiatrowej Sjoerd Sieburgh Sjoerdsma opracowali inteligentne rozwiązanie zapobiegające wypadkom z udziałem zwierząt. **Nadlatującego ptaka rejestruje kamera i wtedy turbina automatycznie się zatrzymuje.** System namierzający obiekt z odległości 1,1 km zapobiega bezpośredniemu zderzeniu, ale nie rozwiązuje wszystkich problemów. Wiatraki bowiem odstrasza też skrzydlate stworzenia, wypierają je z legowisk i żerowisk oraz wymuszają na nich zmiany tras przelotów.

M.K. opr. na podst. www.zielona.interia.pl

Najgłośniejszy kot świata

14-letnia kotka Bella z Huntingdon (Wielka Brytania) to najgłośniejszy mruczek świata. Właśnie wpisano ją do „Księgi rekordów Guinnessa”. Głośność dźwięków wydawanych przez zwierzętko należące do Nicole Spink zmierzły sędzia w towarzystwie inżyniera akustyki. **Mruczenie Belli osiągnęło poziom 54,59 decybeli. To prawie tyle, ile wydaje suszarka do włosów chodząca na pełnych obrotach.** Niekiedy kotka zagłusza nawet swojej właścicielce odbiór programów telewizyjnych.

M.K. opr. na podst. www.polsatnews.pl

Zagrozone wymarciem

Słowik szary

Słowik szary to wśród wszystkich ptaków jeden z najpiękniejszych śpiewaków. Jego śpiew jest melodyjny i głośny, a ludzie odbierają go jako bardzo przyjemny i piękny. Mógłby być inspiracją dla wielu kompozytorów. Śpiewa nie tylko nocą, ale i za dnia.

Jest ptakiem wędrownym. Gniazduje w północno-wschodniej części Polski. Najczęściej przebywa wśród podmokłych drzewostanów i w dolinach rzek oraz w okolicach jezior. Ponieważ gniazdo wije na powierzchni ziemi, **środożywiec, w którym bytuje, także musi obfitować w gęste zarośla, na przykład wśród jeżyn lub pokrzyw.** Gniazdo buduje ze zbutwiałych liści i traw, a wyściółka składa się z delikatnych korzonków. Żywi się owadami, a dietę uzupełnia nasionami

i owocami. W lecie i jesienią jego głównym pożywieniem są jagody. W tradycji ludowej słowik szary zwiastuje wiosnę, jest ptakiem maja, ale przede wszystkim symbolem miłości. **Dawniej uważano, że śpiew słowika uśmierza ból i przynosi łagodną śmierć, a chorem szybki powrót do zdrowia.** Na terenie Polski gatunek jest objęty ścisłą ochroną gatunkową.

E.W. na podst. [inform. prasowych](http://inform.prasowych.com)
Fot. Be&W

Modny kącik

Czekamy na Wasze kolejne zdjęcia, stylizacje, opisy modnych zagadnień. W tym numerze prezentuje się Oliwier.

☒ **Cześć. Jestem Oliwier i mam cztery lata. Coraz pewniej wkraczam w świat i zdobywam coraz wyższe szczyty. Nawet jeśli są to jedynie dynio- we góry, zawsze staram się wyglądać modnie i zgodnie z najnowszymi trendami. Gorąco pozdrawiam swoją rodzinę i przyjaciół!**

A czy wiecie, że...

Big Red Boot to buty, które w ostatnich miesiącach należą do najpopularniejszych. Czerwone olbrzymie gumki przypominają obuwie animowanych bohaterów z kreskówek. Choć wyglądają bardziej jak zabawka niż element garderoby, podobno są bardzo wygodne i można je nosić przez cały rok.

G.K.

Fot. archiwum domowe
Warunki zamieszczania zdjęć znajdują się w stopce „Angory”

Begoña Ibarrola „Bajki, które uczą, jak być szczęśliwym”

Ta książka bardzo mi się podobała. Opisane są w niej historie o lesie pełnym różnorodnych bohaterów i ich przygody. Zwierzątka ukazane są w różnych sytuacjach życiowych, a bajki uczą o tym, jak być szczęśliwym, pomagać innym oraz radzić sobie ze smutkiem. Tego też nauczyłam się z tej książki – chcę być uśmiechniętą dziewczynką, która rozwija wiarę we własne siły. W książce zamieszczone są piękne kolorowe obrazki oraz propozycje zabaw dla dzieci. Polecam ją także dorosłym.

Michalina Prokopiuk, 10 lat, Białystok

Zwycięski tort

Artystki **Angelika Chwyć i Renata Martyna** zostały mistrzyniami świata w dekoracji tortów 2023. Nasze rodaczki przebiły talentem cukierników z USA, Malezji, Belgii, Włoch i Japonii. Tematem przewodnim dla wszystkich zawodników była muzyka narodu. Polki przedstawiły ją w formie czterech żywiołów. U podstawy tortu (ziemia) widać fortepian i Chopina. Nieco wyżej (żywiół wody) umieszczono przedmioty kojarzące się z letnimi festiwalami. Następnie wystawę gitar rockowych (ogień), a na samym szczycie (żywiół wiatru) górali symbolizujących muzykę folkową.

A.P. opr. na podst. www.dobrewiadomosci.net.pl
Fot. FB/Słodka Pasja – Akademia i Sklep Słodkich Dekoracji

Triforce

To jeden z najmłodszych sportów świata. Powstał w 2020 r. w Stanach Zjednoczonych z inicjatywy Joeya Hirta i jego przyjaciół. Zmagania odbywają się między trzema osobami w dużym trójkącie narysowanym na ziemi. Chodzi o to, żeby wypchnąć z niego wszystkich przeciwników. Nie można ich przy tym gryźć, kopać, uderzać ani wyrzucać poza linie obydwoch naraz. Każde nieuczciwe zagranie traktowane jest jako faul i karane w następujący sposób: ten, kto go popełnił, zajmuje miejsce w jednym z rogów, osoba poszkodowana staje za jego plecami, kładzie mu ręce na talii i dopiero

wtedy następuje ciąg dalszy walki. Starcie wygrywa zawodnik, który jako jedyny pozostanie w trójkącie.

TEK na podst. zagr. inform. prasowych

Czytanie wzbogaca życie

Zachęcamy wszystkich do czytania książek i dzielenia się ich treścią z czytelnikami „Angorki”. Sięgnij po lekturę, przeczytaj ją i napisz jej krótką recenzję. Dlaczego Ci się podobała, czego Cię nauczyła, komu ją polecasz?

Nie zapomnij podać tytułu książki oraz jej autora. Czekamy na Wasze recenzje. Najciekawsze wydrukujemy na łamach „Angorki” i nagrodzimy niespodziankami. Teksty nadsyłajcie pod adresem: kontaktangorka@gmail.com. Podpiszcie się, podajcie swój wiek i adres korespondencyjny. Czekamy także na Wasze „zacytane” fotografie. Powodzenia!
Redakcja

ZDJĘCIE TYGODNIA

Chiara z wężem

Fot. archiwum domowe

Cygaro

- Janie!
- Stucham, panie hrabio.
- Czy możesz mi przysunąć fortepian?
- Będzie pan grał, panie hrabio?
- Nie, ale zostawiłem na nim cygaro.

Mount Everest

- Wchodzi zółw na Mount Everest i śpiewa:
- Za rok, za dzień, za chwilę!
  - Mija go zółw schodzący ze szczytu:
  - Czterdzieści lat minęło...

Na pustyni

- Mrówka i słoń idą przez pustynię.
- Nie mam już siły! – narzeka słoń.
  - Chce mi się pić!
  - Weź się w garść, słoniu, na następnym postoju dam ci łyka wody z mojej butelki!

Wyraz

- Małgosia mówi do Jasia:
- Jasiu, powiedz długi wyraz.
  - Guma.
  - Ale to nie jest długi wyraz.
  - Nie, ale można go rozciągnąć.

Bal

- Kopciuszek siedzi i płacze. Przychodzi wróżka i pyta:
- Kopciuszku, czemu płaczesz?
  - Bo nie mogę iść dziś na bal!
  - A czemu nie możesz iść na niego dzisiaj?
  - Bo bal jest jutro!

Pizza

- Kelner pyta się Jasia w restauracji:
- Na ile kawałków pokroisz swoją pizzę?
  - Na dwa czy na cztery?
  - Na osiem, będę miał więcej!

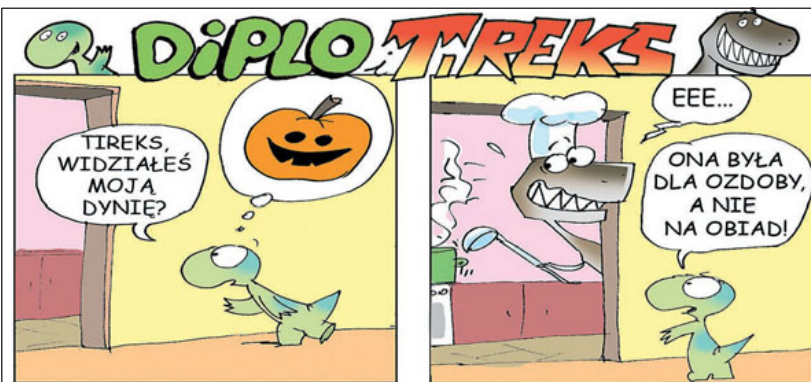
www.perekli.net

Uwaga, Rodzice!

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych

Przesyłając rozwiązania konkursu/krzyżówki, wyrażamy zgodę na przetwarzanie danych naszego dziecka (imię, nazwisko, adres, adres e-mail lub nr telefonu) przez Administratora w celu przeprowadzenia konkursu/krzyżówki, w tym publikacji

w „Angorce” imienia, nazwiska i miejscowości zwycięzcy. Dane podajemy dobrowolnie, wiedząc, że przysługuje nam prawo do wglądu, uzupełnienia, sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania i przeniesienia oraz wniesienia sprzeciwu. Dane zwycięzców będą przetwarzane do 6 lat. Administrator: Wydawnictwo „Węsta-Druk” Sp. z o.o., pl. Komuny Paryskiej 5a, 90-007 Łódź, www.angorka.com.pl (tu więcej informacji o ochronie danych osobowych). Kontakt: ido@angorka.com.pl lub listownie pod powyższym adresem z dopiskiem „IDO”.

Szefowa: Agnieszka Pacho (apacho@angorka.com.pl)

Cięgi za numer zbiera: Hanna Jocke

Porządku pilnuje: Hanna Jocke

Pisz dla Was: Agnieszka Pacho, Mirosława Kamińska, Anna Ozga, Małgorzata Kopeć, Mateusz Koprowski, Hanna Jocke – tel. 42 632 61 79

Superrysunki: Jarosław Szymański, Paweł Wakula,

Tomasz Wilczkiewicz, Piotr Rajczyk,

Katarzyna Zalepa, Mirosław Stankiewicz, Żaklina Gapińska

Cliparty: Corel Draw

Piszcie do nas: 90-007 Łódź, pl. Komuny Paryskiej 5a, fax 42 632 07 67

Adres internetowy: www.angorka.com.pl,

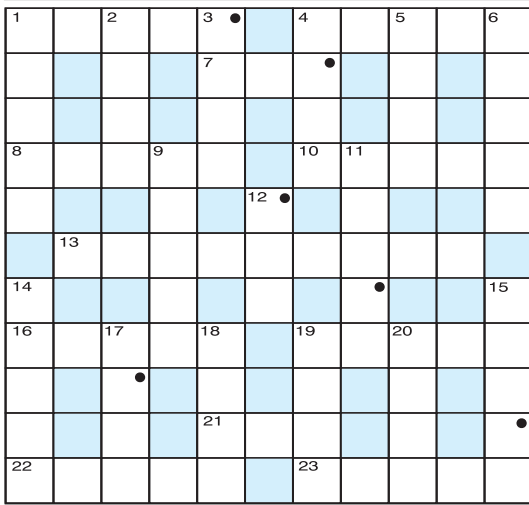
e-mail: redakcja@angorka.com.pl,

„Angorka” w telefonie komórkowym: www.angorka.com.pl

Druk: Drukarnia Prasowa SA, Łódź, al. Piłsudskiego 82

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych materiałów.

Krzyżówka nr 45a

Litery umieszczone w polach z kropkami, czytane poziomo, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:

1. Drapieżny kuzyn łasicy
2. Unosi się z niego dym
3. Legowisko dzikiego zwierza
4. Znosi jajka w kurniku
5. Podjadają swetry
6. Nietoperz z długimi uszami
7. Struż z Australii
8. Film oparty na mandze
9. Napój na białą zupe
10. Wezwania, odezwy do narodu
11. Do nich zawijają statki
12. Jedna trzecia trzystu
13. Wyborcy danej partii (mamo!)
14. Kontur, zarys
15. Jon o ładunku ujemnym (tato!)
16. Miasto z Operą Śląską
17. Kładka na okręt
18. Dłuższa niż kilometr
19. Rozłożony na podłodze
20. Samochód po silnej kraksie
21. Podniebna przejażdżka
22. Zadyszka bobasa
23. Azjatyckie łąso

Pionowo:

1. Skrzydlaty amator czeresni
2. Zbija je leń

Opr. MK

KRZYŻÓWKA PANORAMICZNA nr 345a

Litery w polach oznaczonych numerami utworzą hasło.

Skośna płaszczyna	Wyborna zabawa	Zwierzę jak piec	6	Barwa, odcień	Dorożka, karetka	Życiowa podpowiedź
Waluś Hadesu (SOS!)					Gra na koniach	
					Otwór w skórze	
				Gadanie będące srebrem		2
Popularne imię psie					Woda w kostce	4
Zgiełk targowy						
	5			Wygibas do zdjęcia	1	7

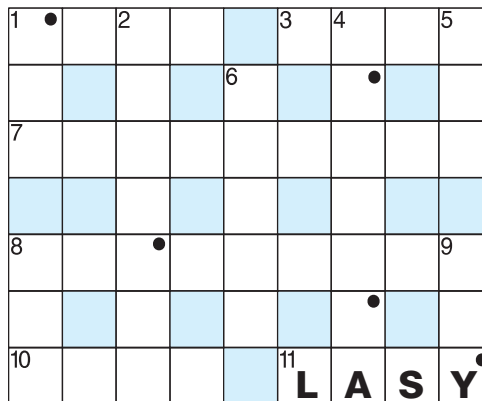
Opr. TEK

Krzyżówka z LASAMI nr 145a

Podane słowa należy wpisać do diagramu tak, aby powstała krzyżówka. Litery z pól zaznaczonych kropkami, czytane kolejno rzędami poziomymi, utworzą rozwiązanie.

- 3-literowe: ASY, TIK, SĄD, OLA
 4-literowe: LASY, SIEŃ, KRAN, OKNO
 5-literowe: ŚCISK
 7-literowe: EKIERKA, KANTYNA
 9-literowe: TURYSTYKA, DZIECINKA

Opr. MK

ANGORKOWY POTWOREK

Rys. JS

ROZSYPANE SŁOWA nr 245a

Nazwy czterech kamieni szlachetnych podzielono na sylaby – każda na trzy. Aby je ułożyć, należy skorzystać z wszystkich podanych niżej sylab. Każdej można użyć tylko raz.

RU	RA	RY	PA
GDY	FI	NY	SZA
ZY	SZMA	TO	BI

Opr. MK

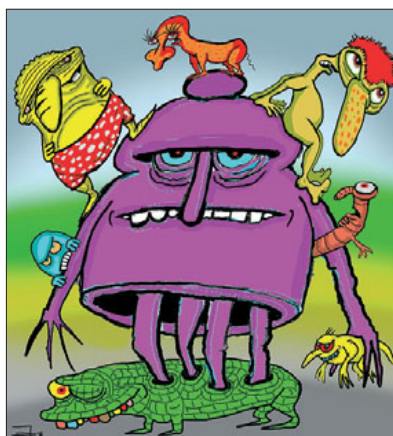
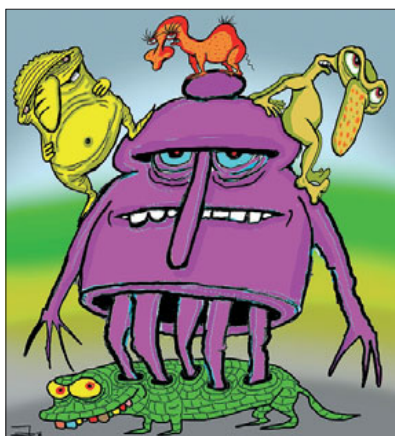
Rebus nr 445a

Opr. PW

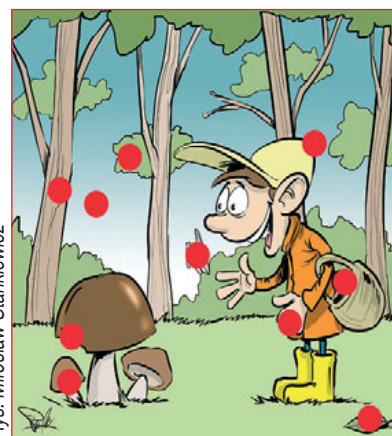
Zagadka nr 545a

Znajdź 10 szczegółów, którymi różnią się rysunki. Możesz zrobić ich listę lub zaznaczyć je na rysunku, wyciąć go, a następnie przysłać do redakcji.

Rys. Mirosław Stankiewicz

Rozwiązanie zagadki nr 542a

Rozwiązania z nr. 42

Na kartkach pocztowych i drogą elektroniczną wpłynęło:

Krzyżówka z rysunkiem 42a:
 piraci – 51 rozwiązań.

Wirówka 242a: traszka – 62 rozwiązania.

Ciągówka 142a: rywal – 65 rozwiązań.

Rebus 342a: Kapadocja – 69 rozwiązań.

Nagrody otrzymują: **Monika Krocak z Jasienia, Zuzanna Wrona z Jasienia i Kacper Adamek z Warszawy.**

POTWORNY ŚWIATY 24

Rys. Jarosław Szymański

Rys. Jarosław Szymański